

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 32

ששים המה מלכות ושמונים פילגשים כו'

Il y a soixante reines et
quatre-vingts concubines

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/32/

1 ששים המה מלכות ושמונים פילגשים כו'. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] ס' מלכות אלו ס' מסכתות ושמנים פילגשים אלו הברייתות.

«Il y a soixante reines et quatre-vingts concubines», etc. Et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Les soixante reines» — ce sont les soixante traités; «et les quatre-vingts concubines» — ce sont les Baraitot.

ועלמות קאי על הלכות (היינו מימרות האמוראים. ולשון מדרש שיר השירים רבה ועלמות אין מספר אין קץ לתוספת). וצ"ל למה נק' המשניות בשם מלכות וברייתות פילגשים כו'.

Et les «jeunes filles» désignent les halakhot (c'est-à-dire les propos des Amoraïm; le Midrach Chir Hachirim Rabba formule ainsi: «“Et les jeunes filles sans nombre” — il n'y a pas de fin aux ajouts»). Il faut maintenant comprendre pourquoi les Michnayot sont appelées «reines», et les Baraitot «concubines», etc.

גם להבין מ"ש בתחלת עשרת הדברות וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר דמאחר שעשרת הדברות שמעו כל ישראל מפי הקב"ה א"כ איך שייך תיבת לאמר.

Il faut également comprendre ce qui est écrit au début des Dix Commandements: «Et D.ieu prononça toutes ces paroles, en disant.» Puisque tout Israël entendit les Dix Commandements de la bouche du Saint béni soit-Il, comment le mot «en disant» peut-il s'appliquer?

דבשלמא בשאר מצותיה של תורה שישראל שמעו מפי משה. ומשה הוא ששמע מפי הקב"ה שייך לשון לאמר היינו שהקב"ה אמר למשה לחזור הוא ולאמרו לישראל

Certes, pour les autres mitsvot de la Torah, qu'Israël entendit de la bouche de Moché, et que Moché avait entendues de la bouche du Saint béni soit-Il, l'expression «en disant» convient: autrement dit, le Saint béni soit-Il dit à Moché de les répéter à son tour et de les transmettre à Israël.

אבל בעשרת הדברות שכל ישראל שמעו מפי הקב"ה אין לומר כן (וכה"ג [וכהאי גוונא] איתא במשנה פ"ה דסוטה דף כ"ז ע"ב על לאמר שבאז ישיר משה ובנ"י [ובני ישראל] את השירה הזאת לאמר שאין תלמוד לומר לאמר):

Mais, pour les Dix Commandements, qu'Israël entendit tout entier de la bouche du Saint béni soit-Il, on ne peut pas donner cette explication. (On trouve une question semblable dans la Michna, chapitre 5 de Sotah, folio 27b, à propos du mot «en disant» dans «Alors Moché et les enfants d'Israël chantèrent ce cantique, en disant»: il n'était pas nécessaire que l'Écriture ajoute «en disant».)

2 והנה צריך להקדים פ"י הפסוק קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. קול דודי קאי על מתן תורה כי במ"ת [במתן תורה] כתיב וכל העם רואים את הקולות.

Il faut maintenant commencer par expliquer le verset: «La voix de mon bien-aimé! Le voici qui vient, bondissant par-dessus les montagnes, sautant par-dessus les collines.» «La voix de mon bien-aimé» fait référence au don de la Torah, car, au sujet du don de la Torah, il est écrit: «Et tout le peuple voyait les voix.»

ומה שנאמר הנה זה בא שהוא לשון הוה ולא אמר לשון עבר הוא לפי כי באמת קול זה

Quant aux mots «Le voici qui vient», qui sont au présent, et non au passé, c'est parce qu'en vérité, cette voix...

הנה זה בא גם עכשיו בכל עת ובכל זמן שאדם יושב ועוסק בתורה אזי בא ונמשך אותו הקול עצמו שהיה בעת מ"ת [מתן תורה] וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן אי"ה [אם ירצה השם].

«Le voici qui vient» même aujourd'hui. À chaque instant et à chaque moment où une personne s'assied et s'adonne à l'étude de la Torah, cette même voix qui se fit entendre lors du don de la Torah vient et se répand, comme nous l'expliquerons plus loin, avec l'aide de D.ieu.

3 ולהבין כל זה וגם ענין מדלג על ההרים. צריך להבין תחלה ענין ההשתלשלות דהנה כתיב בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך.

Pour comprendre tout cela, ainsi que le sens de «sautant par-dessus les montagnes», il faut d'abord comprendre l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). En effet, il est écrit: «Parmi tous les sages des nations et dans tous leurs royaumes, nul n'est comme Toi.»

אמנם דוד המלך ע"ה [עליו השלום] אמר רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך כו'.

Le roi David, toutefois, que la paix soit sur lui, a dit: «Tu as accompli tant de merveilles, Toi, Ha-vaya, mon D.ieu; Tes merveilles et Tes pensées en notre faveur: nul ne peut T'être comparé», etc.

והענין דהנה באמת גם חכמי אומות מודים באלקותו ית' וזהו בכל חכמי הגוים כו' מאין כמוך.

Voici l'explication: en vérité, même les sages des nations reconnaissent Sa divinité, qu'Il soit béni; c'est là [le sens de] «Parmi tous les sages des nations», etc.: «nul n'est comme Toi».

ופי' בזהר (משפטים צ"ו א') דהכוונה שגם הם יודעים שאין כמוך כו'. רק שאומרים שהבריאה היא בדרך השתלשלות עילה ועלול.

Le Zohar (Mishpatim 96a) explique que le sens est qu'eux aussi savent que « nul n'est comme Toi », etc.; seulement, ils disent que la création procède par un enchaînement descendant de cause à effet.

וידוע כי לכל עילה יש ערך ויחוס עם העלול איזה ערך שהוא עכ"פ [על כל פנים] עד"מ באדם יש שכל ומדות ומחשבה ודבור וכל א' נהווה מחבירו.

Or, il est connu que toute cause présente avec son effet une certaine mesure de comparabilité et de rapport, quelle qu'elle soit, du moins. À titre d'exemple, chez l'homme, il y a l'intellect, les attributs émotionnels (midot), la pensée et la parole, et chacun provient de l'autre.

דהיינו מההתבוננות בשכלו נולדה המדה לעשות חסד וכה"ג [וכהאי גוונא]. הנה הגם שאין המדה ממהות השכל. מ"מ יש שייכות זה לזה שכפי ערך השכל איך ומה הוא כך היא המדה בהתגלות לעושת חסד.

Ainsi, de la réflexion de l'intellect naît l'attribut qui pousse à faire preuve de bonté, et ainsi de suite. Certes, l'attribut n'est pas de l'essence de l'intellect; néanmoins, ils sont liés l'un à l'autre : selon la mesure de l'intellect, selon sa nature et son contenu, ainsi se manifeste l'attribut qui pousse à faire preuve de bonté.

4 ולכן הקטן מתאוה לדברים קטנים לפי עניות דעתו והגדול ששכלו גדול מואס בהן וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש.

C'est pourquoi un enfant désire de petites choses, selon la pauvreté de son esprit, tandis qu'un adulte, dont l'intellect est grand, les méprise, comme il est écrit : « Un homme est loué selon son intellect. »

הרי המדה אהוי"ר [אהבה ויראה] וכיוצא היא לפי השכל גם השכל מתלבש אח"כ בהמדה איך לעשות החסד כו'.

Ainsi, l'attribut — amour et crainte, et les autres de même — est fonction de l'intellect. L'intellect, lui aussi, s'investit ensuite dans l'attribut, pour déterminer comment exercer la bonté, etc.

5 וזהו בחי' עילה ועלול שהעלול יש לו ערך ויחוס להעילה. וכמ"כ [וכמו כן] המדה לגבי המחשבה שמתלבשת בהמחשבה והמחשבה בדבור וכל א' נתהווה זה מזה בהשתלשלות

Voilà l'aspect de la relation de cause à effet : l'effet est proportionné à sa cause et lui est lié. De même, l'attribut par rapport à la pensée : il se revêt dans la pensée, et la pensée dans la parole ; chacun vient à l'existence à partir de l'autre, selon un enchaînement descendant.

ולכן פועל כל אחי' [אחד] שינויים בחבירו שיש שינוי בהעילה ע"י שמתלבש בהעלול ואינו כמו שהיה במהותו קודם לזה.

C'est pourquoi chacune produit des changements dans l'autre : la cause subit un changement en se revêtant dans l'effet, et elle n'est plus telle qu'elle était dans son essence auparavant.

כמו כשמתבונן בשכלו באיזו אהבה הרי בהכרח השכל מלובש בזה ואינו יכול להתבונן אז במושכלות לפי של שכלו ממולא מענין המדה.

Ainsi, lorsqu'une personne médite intellectuellement sur un certain amour, son intellect est nécessairement revêtu en lui ; elle ne peut alors méditer sur des concepts intellectuels, car son intellect est rempli du contenu de l'attribut.

נמצא יש שינוי בהשכל למה שהיה תחלה בפ"ע [בפני עצמו] בציור המושלות וכין למה שנמשך אח"כ בהלול שהוא בענין האהבה כו'. וכך הוא בכל בחי' עילה ועלול.

Il s'ensuit que l'intellect a changé : il n'est plus ce qu'il était d'abord, en lui-même, lorsqu'il formait les concepts, mais ce qu'il devient ensuite en se prolongeant dans l'effet, c'est-à-dire dans le domaine de l'amour, etc. Il en va ainsi dans tout rapport de cause à effet.

6 והנה מאחר שהעולמות והנבראים נתהוו מחשבתו ית' היה יכול לעלות על הדעת ח"ו [חס ושלום] שגם הם נבראו ע"י השתלשלות עילה ועלול.

Or, puisque les mondes et les êtres créés sont venus à l'existence à partir de Sa pensée, béni soit-Il, on aurait pu penser, à D.ieu ne plaise, qu'eux aussi furent créés par un enchaînement descendant de cause à effet,

וכדעת חכמי האומות הקדמונים. ע"ז אמר דוד המלך עליו השלום רבות עשית כו' אין ערוך אליך. כי כל העולמות אין פועלים שום שינוי בו ית'.

conformément à l'opinion des anciens sages des nations. À ce sujet, le roi David, que la paix soit sur lui, a dit : « Tu as accompli de nombreuses choses », etc., « rien n'est comparable à Toi ». Car tous les mondes ne produisent en Lui, béni soit-Il, absolument aucun changement.

7 וכמאמר אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא. כו' ר"ל [רוצה לומר] בשוה בלי שינוי כמ"ש אני הו"י לא שנית.

Comme le dit l'adage : «Tu es Lui avant que le monde ait été créé, et Tu es Lui depuis qu'il a été créé», etc. C'est-à-dire : de manière égale, sans changement, comme il est écrit : «Moi, Havaya, je n'ai pas changé.»

והיינו משום שהעולמות אין ערוך כלל להבורא ית' וא פילו לגבי החיות הנמשך להן ממחשבתו ית' והתהוותם ע"י בחי' [בחינת] דילוג וצמצום ולא בבחי' עילה ועלול ח"ו [חס ושלום] וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] אי"ה [אם ירצה השם].

Cela tient au fait que les mondes n'ont absolument aucune commune mesure avec le Créateur, qu'Il soit béni, ni même avec la force vitale qui leur est attirée de Sa pensée, qu'Il soit béni ; leur venue à l'existence s'opère par un saut et un tsimtsoum (contraction), et non selon le rapport de cause à effet, à D.ieu ne plaise, comme nous l'expliquerons, si D.ieu le veut.

8 ולכן כלא ממש חשובים קמ"י [קמיה] ית' וכמו קודם שנברא העולם ממש וזהו נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. פ"י שע"י מחשבתו ית' נעשה התהוות והשתלשלות העולמות.

C'est pourquoi ils sont véritablement considérés comme rien devant Lui, béni soit-Il, exactement comme avant la création du monde. Et c'est là le sens de «Tes merveilles et Tes pensées envers nous» : par Sa pensée, béni soit-Il, les mondes sont venus à l'existence et se sont déployés dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).

וז"ש [וזהו שכתוב] רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו ר"ל [רוצה לומר] שריכוז העולמות והברואים כולם נתהוו ע"י מחשבתו ית'.

Et c'est là le sens de ce qui est écrit : «Tu as accompli de nombreuses choses, Toi, Havaya, mon D.ieu ; Tes merveilles et Tes pensées envers nous» ; c'est-à-dire que la multitude des mondes et de toutes les créatures est venue à l'existence par Sa pensée, béni soit-Il.

אך אעפ"כ [אף על פי כן] אין ארוך אליך ממש היינו שהתהוות העולמות ממחשבתו ית' אינו בבחי' עילה ועלול רק שהם אין ערוך ממש לגבי מחשבתו ית' המהווה ומחייה אותן מאין ליש.

Pourtant, malgré cela, «il n'est rien qui puisse être comparé à Toi», véritablement. C'est-à-dire que la venue à l'existence des mondes à partir de Sa pensée, béni soit-Il, ne se fait pas selon le mode de la cause et de l'effet; au contraire, ils ne peuvent véritablement être comparés à Sa pensée, béni soit-Il, qui les fait venir à l'existence et leur donne vie, du néant à l'existence.

אגידה ואדברה עצמו מספר פי' כי מאחר שהוא ית' אין סוף א"כ אם הי' [היה] התהוות העולמות ממחשבתו ית' ע"י השתלשלות עילה ועלול לא היה כלל העולמות בבחי' גבול ותכלית

«Que je le raconte et le dise, ils sont au-delà du nombre.» Le sens est le suivant: puisqu'Il, béni soit-Il, est infini, si la venue à l'existence des mondes à partir de Sa pensée, béni soit-Il, s'était faite par un enchaînement descendant de cause à effet, les mondes ne se trouveraient nullement dans un état de limite et de fin,

כמו שהן עתה אלא הי' [היה] הכל א"ס ובלי גבול וזהו עצמו מספר דהיינו שהיו בבחי' בלי גבול וזהו נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה.

comme ils le sont à présent; au contraire, tout serait infini et sans limite. Et c'est là le sens de «au-delà du nombre»: ils seraient dans un état sans limite. Et c'est là le sens de «Tes merveilles et Tes pensées envers nous; il n'est rien qui puisse être comparé à Toi; que je le raconte et le dise».

שהמשכה ממחשבתו ית' אלינו הוא ע"ד שאין ערוך ממש ולא בבחי' עילה ועלול ח"ו [חס ושלום] (או) י"ל [יש לומר] הפי' כי הנה נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך היינו בחי' סוכ"ע וכדלקמן בפי' קדוש ומובדל

C'est-à-dire que l'émanation depuis Sa pensée, béni soit-Il, jusqu'à nous se fait selon le mode de l'absence véritable de comparaison, et non selon celui de la cause et de l'effet, à D.ieu ne plaise. (Ou bien on peut expliquer le sens ainsi: «Tes merveilles et Tes pensées envers nous; il n'est rien qui puisse être comparé à Toi» désigne le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), comme cela sera expliqué plus loin dans l'explication de «saint et séparé»;

אך להיות נמשך הארה בתוך העולמות ע"ז אמר אגידה ואדברה עצמו מספר הצמצומים רבוא רבבות מדרגות עד אין מספר כו' עד שנמשך הארה להתלבש בהעולמות ועמ"ש בפי' פסוק זה בד"ה כי ביום הזה יכפר בפי' אחרי ובד"ה ויהי מקץ כו'):

mais, pour qu'un rayonnement soit amené à l'intérieur des mondes, il est dit à ce propos: «Que je le raconte et le dise, ils sont au-delà du nombre»: les contractions (tsimtsoumim), des myriades de myriades de niveaux, sans nombre, etc., jusqu'à ce qu'un rayonnement soit amené à se revêtir dans les mondes. Voir aussi ce qui est écrit dans l'explication de ce verset, dans le discours commençant par «Car en ce jour Il fera expiation», dans la paracha d'A'harei, et dans le discours commençant par «Et il arriva à la fin», etc.)

9 ב והנה לכן קראו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] הבורא ית' בשם הקב"ה היינו שהוא קדוש ומובדל מכל העולמות ואין העולם ומלואו פועלים בו שום שינוי והיינו משום שאין להם כלל ערך ויחוס אליו ית'.

2. Voilà pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont appelé le Créateur, qu'Il soit béni, «le Saint béni soit-Il»: cela signifie qu'Il est saint et séparé de tous les mondes, et que le monde et tout ce qu'il contient n'opèrent en Lui aucun changement, quel qu'il soit. En effet, ils n'ont absolument aucune mesure commune ni aucun rapport avec Lui, qu'Il soit béni.

10 וזהו ענין שנק' סובב כולא עלמין וידוע דאין הפי' סובב ומקיף מלמעלה דהא את השמים ואת הארץ אני מלא כתיב.

Tel est le sens de ce que l'on appelle «la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin)». Or, il est connu que cela ne signifie pas qu'elle entoure et enveloppe les mondes d'en haut, car il est écrit: «Je remplis les cieux et la terre.»

רק הענין שאין ההשפעה ממנו באה בבחי' גילוי בהעולמות כמו בחי' עילה ועלול הנ"ל כי בהשתלשלות עילה ועלול הנה העלול יודע ומשיג איזה השגה בעילתו ובטל אצלו ע"י השגה זו

Le sens est plutôt que l'influence qui vient de Lui ne se manifeste pas dans les mondes, contrairement à ce qui se passe dans une relation de cause à effet, évoquée plus haut. En effet, dans un enchaînement descendant (hichtalchelout) de cause à effet, l'effet connaît et saisit quelque chose de sa cause, et s'annule devant elle grâce à cette compréhension;

והיינו ששפע העילה בעלול היא בבחי' גילוי ממש משא"כ בנבראים לגבי האור והכח השופע בו מא"ס ב"ה להוותו מאין ליש שהכח השופע בו אינו מושג אצלו כלל וכלל.

autrement dit, le flux de la cause dans l'effet se manifeste véritablement. Il n'en va pas ainsi des êtres créés par rapport à la lumière et à la force qui se répand en [chacun d']eux depuis l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, pour le faire advenir de néant à existence : la force qui se répand en lui n'est absolument pas saisie par lui.

11 ולכן הנברא הוא יש ודבר נפרד בעיני עצמו מחמת הסתר זה רק שבאמת הוא כמו דקמ"י [דקמיה] ית' כולא כלא חשיבי

C'est pourquoi l'être créé est, à ses propres yeux, une existence et une chose distincte, en raison de cette dissimulation ; pourtant, en vérité, il est comme il est dit : « Devant Lui, béni soit-Il, tout est considéré comme rien. »

וזהו בחי' סוכ"ע שהשפעה ממנו ית' באה בבחי' הסתר כי אלו היה בבחי' גילוי לא הי' [היה] יכול להשתלשל ולהיות כלל עלמין

Et tel est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) : l'influence venant de Lui, béni soit-Il, se transmet de manière cachée. Car si elle était révélée, elle ne pourrait pas descendre selon un enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et donner naissance aux mondes ;

אלא הי' [היה] הכל בחי' א"ס כנ"ל אבל באמת לית אתר פנוי מיני' כמו קודם שנברא העולם.

au contraire, tout serait dans un état d'infinité, comme mentionné plus haut. Mais en vérité, « aucun lieu n'est dépourvu de Lui », comme avant la création du monde.

12 וזהו שנק' הקב"ה דהיינו שהוא ית' קדוש ומובדל מהעולמות. והבריאה היא יש מאין ממש שהאור וחיות המתלבש בהעולמות היא כלא חשיבא קמ"י [קמיה] ית'

C'est pourquoi Il est appelé « le Saint béni soit-Il » : c'est-à-dire que Lui, béni soit-Il, est saint et séparé des mondes. Et la création est véritablement quelque chose à partir du néant, car la lumière et la force vitale qui s'habillent dans les mondes sont considérées comme rien devant Lui, béni soit-Il ;

דהיינו שעיקר התהוות העולמות הוא ע"י מדת מלכותו ית' כמאמר יחיד חי העולמים מלך היינו שבאמת הוא יחיד ומיוחד כמו קודם בריאת העולם.

c'est-à-dire que l'existence des mondes advient principalement par l'attribut de Sa souveraineté, Mal'hout, béni soit-Il, comme dans la formule: «L'Unique, Vie des mondes, Roi»; c'est-à-dire qu'en vérité, Il est unique et sans pareil, exactement comme avant la création du monde.

13 וחי העולמים הוא רק מבחי' מלך. כמו עדי"מ מלך בשר ודם שבחי' היותו מלך על המדינה אינו בחי' ממהותו ועצמותו

Et [Il est] la « Vie des mondes » uniquement selon le niveau de « Roi ». Ainsi, à titre d'analogie, pour un roi de chair et de sang, le fait qu'il soit roi sur le pays ne relève pas de son être et de son essence,

כי מהותו ועצמותו הוא מה שהוא חכם ונבון ורק ענין מלכותו הוא מה ששמו נקרא עליהם שמולך על הארץ.

car son être et son essence résident dans le fait qu'il est sage et intelligent ; sa royauté, elle, tient uniquement à ce que son nom soit appelé sur eux, en ce qu'il règne sur le pays.

14 וכך יובן למעלה שהתהוות ובריאת כל העולמות עליונים ותחתונים הוא רק ע"י מדת מלכות שאין לכל העולמות ערך ושכיכות למהותו ועצמותו ית'

Ainsi peut-on comprendre ce qui se passe dans les mondes supérieurs : l'émergence et la création de tous les mondes, supérieurs et inférieurs, ne s'effectuent que par l'attribut de Mal'hout (souveraineté), car les mondes n'ont aucune commune mesure ni aucun lien avec Son être et Son essence, béni soit-Il,

שהוא רם ומתנשא מהם והחיות והתהוות העולמות נמשך להם רק ממה שנק' הוא ית' מלך עליהם ואין מלך בלא עם

puisqu'Il est élevé et exalté au-dessus d'eux ; la force vitale et l'émergence des mondes leur sont communiquées uniquement du fait qu'Il est appelé leur Roi, et « il n'est pas de roi sans peuple ».

ולכן נק' בחי' מלכות בשם כתר מלכות כמו כתר שהיא עטרה על הראש ונעשה מאבנים טובות ואין לה שייכות עם עצם הלובשה מ"מ

C'est pourquoi le niveau de Mal'hout est appelé Kéter Mal'hout (la Couronne de la royauté) : à l'image d'une couronne, diadème posé sur la tête et fait de pierres précieuses, qui n'a aucun lien avec l'essence même de celui qui la porte ; néanmoins,

בהיות הכתר עליו אז נגלה וניכר בחי' מלכותו מכ"כ [מכל כך] ענין בחי' מלכות דאצי' הוא שכל העולמות אין שייכים לעצמותו שיהיו פועלים בו איזה שינוי ח"ו [חס ושלום]

lorsque la couronne est posée sur lui, sa royauté se révèle et devient manifeste. De même, le niveau de Mal'hout du Monde d'Atsilout (Émanation) signifie que les mondes n'ont aucun lien avec Son essence qui puisse entraîner en Lui le moindre changement, à D.ieu ne plaise ;

רק חיות והתהוות העולמות והנבראים הוא מבחי' מדת מלכותו ית' שע"י העולמות ניכר מדת מלכותו ונקרא אז מלך עליהם

la force vitale et l'émergence des mondes et des êtres créés proviennent uniquement du niveau de l'attribut de Sa souveraineté, béni soit-Il : par les mondes, cet attribut de Sa souveraineté est reconnu, et Il est alors appelé leur Roi.

כי אין מלך בלא עם הו' מלשון עוממות היינו בחי' צמצומים והסתרות שע"י צמצומים אלו אז שייך להיות בחי' מלך.

Car « il n'est pas de roi sans peuple » — am, « peuple », vient du terme omémot, « assombri », c'est-à-dire du niveau des contractions (tsimtsoumim) et des dissimulations ; c'est par ces contractions que devient alors possible le niveau de Roi.

אבל באמת הוא סכ"ע [סוכב כל עלמין] ואני הו"י לא שניתי כמו קודם שנברא העולם ואת השמים ואת הארץ אני מלא.

Mais en vérité, Il entoure tous les mondes (sovev kol almin), et « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé » : Il est comme avant la création du monde ; et « Je remplis les cieux et la terre ».

15 ולכן בחיי מלי נקי ג"כ שם כי שם מורה על גילוי כי מה שנקי מלך הוא רק שנגלה בחיי מלך ע"י הסתר והעלם עצמותו. ולכן נקי הקב"ה פ"י שהוא ית' קדוש וברוך.

C'est pourquoi le niveau de Mal'hout est lui aussi appelé «Nom», car un nom indique une révélation; s'Il est appelé Roi, c'est uniquement parce que le niveau de Roi se révèle par le voilement et la dissimulation de Son essence. C'est pourquoi Il est appelé «le Saint béni soit-Il», c'est-à-dire que Lui, qu'Il soit béni, est saint et béni.

היינו כי הוא במהו"ע [במהותו ועצמותו] קדוש ומוכדל מהעולמות ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא ג"כ ברוך פ"י לשון ברכה והמשכה ונמשך בתוך העולמות ע"י בחי שמו ומלכותו שמבחי מלי נמשך התהוות כל העולמות כנ"ל:

Cela signifie qu'en Son être et Son essence, Il est saint et séparé des mondes; néanmoins, Il est également «béni» (baroukh), expression qui renvoie à la bénédiction (berakha) et à l'effusion; Il se répand dans les mondes par le niveau de Son Nom et de Sa souveraineté, car c'est du niveau de Mal'hout que découle la venue à l'existence de tous les mondes, comme mentionné plus haut.

16 וזהו שאמרו נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דהיינו שיהיה התהוות עולמות תחתונים ע"י ריבוי הצמצומים אשר עצמו מספר ואעפ"כ [ואף על פי כן] שם ג"כ יהיה

Et c'est [le sens de] ce qu'ils ont dit: «Le Saint béni soit-Il désira avoir une demeure dans les mondes inférieurs.» C'est-à-dire que les mondes inférieurs viennent à l'existence par une multitude de contractions (tsimtsoumim), qui sont «au-delà de tout dénombrement», et que, néanmoins, là aussi, il y ait

דירה והשראת אור א"ס ב"ה ונגלה כבוד ה' עין בעין יראו כו' והיינו ע"י המשכה מבחי סוכ"ע אשר קמיה רוחניות וגשמיות ועליונים ותחתונים הכל שוין.

une demeure et la résidence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et «la gloire de Havaya sera dévoilée», «car œil à œil ils verront», etc. Cela se réalise par un influx provenant du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), devant laquelle le spirituel et le matériel, les mondes supérieurs et inférieurs, sont tous égaux.

17 והוא ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. פ"י ענותנותו הוא מה שהוא ית' משפיל עצמו להשגיח בשמים וארץ הגשמיות כ"כ [כל כך] בפרטי פרטיות להיות

Et cela s'inscrit dans la ligne de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: «Au lieu de Sa grandeur, là vous trouvez Son humilité.» Le sens de «Son humilité» est qu'Il, béni soit-Il, S'abaisse pour veiller sur les cieux et la terre physiques, jusque dans leurs moindres détails, au point d'être

בוהן כליות ולב ומה' מצעדי גבר כוננו הכל בהשגחה פרטיות שזהו ענוה גדולה שהוא ית' אי"ס ומשפיל א"ע [את עצמו] להשגיח בבריות שפלים כו' וזהו ג"כ גדולתו.

«Celui qui scrute les reins et le cœur», et «C'est de Havaya que les pas de l'homme sont affermis» : tout relève d'une Providence particulière. Voilà une grande humilité: Lui, béni soit-Il, est l'Infini (Ein Sof) et S'abaisse pour veiller sur des créatures insignifiantes, etc.; et cela est aussi Sa grandeur.

כי באמת מאחר שהוא ית' קדוש ומובדל וסכ"ע [וסובב כל עלמין] אין שייך לומר שזהו גדולתו דוקא מה שברא עולמות עליונים

Car, en vérité, puisqu'Il, béni soit-Il, est saint et séparé, et qu'Il entoure tous les mondes (sovev kol almin), il ne convient pas de dire que Sa grandeur réside précisément dans le fait d'avoir créé les mondes supérieurs;

כי אפילו ג"ע [גן עדן] העליון הוא רק זיו והארה בעלמא ולפניו כחשיכה כאורה ואפי' [ואפילו] אור צח אוכם הוא קדם עילת העילות. רק אדרבה מה שהוא ית' משפיל א"ע [את עצמו] לראות בשמים ובארץ זהו גדולתו.

car même le Gan Éden supérieur n'est qu'un simple rayonnement, une lueur, et devant Lui «l'obscurité est comme la lumière»; et même «la Lumière limpide est obscure devant la Cause des causes». Bien au contraire: c'est parce qu'Il, béni soit-Il, S'abaisse pour regarder les cieux et la terre que réside Sa grandeur.

18 והענין כי הנה איתא בגמ' [בגמרא] ע"פ ומספר את רובע ישראל זרע היוצא מהן מן התשמיש שלהן ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע באמרו טהור עינים מראות ברע כו'.

L'explication est la suivante : il est rapporté dans la Guemara, à propos du verset «Et le nombre du *rova* d'Israël» : [il s'agit] de la semence qui provient d'eux lors de leurs relations conjugales ; et c'est à cause de cela que l'œil de Bilaam le méchant fut aveuglé, lorsqu'il dit : «Trop pur de regard pour voir le mal», etc.

והיינו כי לפי טעותם שהתהוות העולמות ממנו ית' הוא דרך השתלשלות עילה ועלול אי"כ נמשך מזה שראוי שיהיה הוא ית' בבחי' רם על כל גוים ה' בלי שישפיל עצמו לראות בהשגחה פרטית בעוה"ז.

Autrement dit, selon leur erreur — selon laquelle la venue à l'existence des mondes à partir de Lui, béni soit-Il, s'effectue par un enchaînement descendant (hichtalchelout) de cause à effet — il s'ensuit qu'il conviendrait qu'Il soit dans l'état de «Havaya est élevé au-dessus de toutes les nations», sans s'abaisser à regarder ce monde par une providence particulière.

כי מה שהוא בדרך השתלשלות עילה ועלול הנה התלבשות העילה בהעלול פועל בו שינוי לכן אמר
אין נכון

Car, dans tout ce qui relève d'un enchaînement descendant de cause à effet, l'enveloppement de la cause dans l'effet produit un changement en elle. C'est pourquoi il déclara que cela ne convient pas

שיתלבש הוא ית' כ"כ [כל כך] בעלולים השפלים שבעוה"ז להיותו טהור עינים מראות ברע והיה ראוי יותר שיהיה רם ומרומם בלי שישפיל א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך] למטה.

qu'Il, béni soit-Il, s'enveloppe à ce point dans les effets inférieurs de ce monde, puisqu'Il est « trop pur de regard pour voir le mal » ; il serait plus convenable qu'Il demeure élevé et exalté, sans s'abaisser aussi bas.

אבל לפי האמת שהוא ית' קדוש ומובדל מכל העולמות ואין ההשפעה ממנו בבחי' התלבשות ועילה ועלול.

Mais, en vérité, Il, béni soit-Il, est saint et séparé de tous les mondes, et l'influence qui émane de Lui ne se fait pas par enveloppement ni selon un rapport de cause à effet.

19 וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] באריכות בענין נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך. אין ערוך ממש ולא מיני ולא מקצתי [מקצתיה] מהערך שבהשתלשלות עילה ועלול עד שאע"פ [שאף על פי]

Comme il a été expliqué plus haut en détail à propos de « Tes merveilles et Tes pensées envers nous ; il n'y a aucune comparaison avec Toi » : il n'y a véritablement aucune comparaison, ni dans son ensemble ni en partie, avec la comparabilité qui existe dans l'enchaînement descendant (hich-talchelout) d'une cause et de son effet, si bien que, bien que

שהוא ית' מחיה ומהוה העולמות מאין ליש עכ"ז [עם כל זה] אין פועלים בו שום שינוי ע"י חיות זה שמשפיע הוא ית' אליהן וכמאמר יחיד וחי העולמים רק מבחי' מלך כו'.

Lui, béni soit-Il, donne la vie aux mondes et les fait advenir à l'existence à partir du néant, néanmoins ceux-ci n'opèrent en Lui aucun changement, quel qu'il soit, par cette force vitale qu'Il, béni soit-Il, leur dispense ; comme le dit la formule : « L'Unique et Vie des mondes » — seulement au niveau de « Roi », etc.

20 ושלכן הוא ית' בשוה ממש גם עתה כמו קודם שנברא העולם ממש. א"כ כיון שמה שהוא מחיה העולמות אין פועל בו שום שינוי כלל.

Et c'est pourquoi Il, béni soit-Il, est exactement le même, même à présent, qu'avant la création effective du monde. Dès lors, puisque le fait qu'Il donne la vie aux mondes n'entraîne en Lui aucun changement,

ולכן אין שום דבר גדול וקטן נעשה חוץ ממנו בכל העולמות עליונים ותחתונים וכמארו"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין אדם נוקף אצבעו מלמטה

rien, ni grand ni petit, ne se fait donc dans tous les mondes, supérieurs et inférieurs, indépendamment de Lui. Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Un homme ne se heurte pas le doigt ici-bas

אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה וכותיב שאול ואבדון נגד ה' כו' ידע מה בחשוכא כו'

sans qu'on l'ait proclamé à son sujet là-haut. » Et il est écrit : « Le Chéol et l'Abaddon sont devant Havaya », etc. ; « Il sait ce qui se trouve dans les ténèbres », etc. ;

אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' וכל אלו ההשגחות הפרטיים אין פועלים בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום]

« Un homme pourrait-il se cacher dans des lieux secrets sans que Je le voie ? dit Havaya. » Et toutes ces [manifestations de] la Providence particulière n'entraînent en Lui aucun changement, à D.ieu ne plaise,

כמו שהיותו מחיה ומהווה אותן מאין ליש אין פועל בו שינוי ח"ו [חס ושלום] מטעם הנ"ל דאין ערוך כו' tout comme le fait qu'Il leur donne la vie et les fait exister, les faisant passer du néant à l'existence, n'entraîne en Lui aucun changement, à D.ieu ne plaise, pour la raison mentionnée plus haut : « il n'y a pas de commune mesure », etc.

ולכן זה שהוא ית' משפיל א"ע [את עצמו] להשגיה בשמים וארץ גשמיים [גשמיים] זהו גדולתו יותר ממה שברא עולמות עליונים כי כל השבחים וגדולותיו ועולמות עליונים כו'

C'est pourquoi le fait qu'Il, béni soit-Il, s'abaisse pour veiller sur les cieux et la terre physiques constitue une grandeur supérieure au fait qu'Il ait créé les mondes supérieurs. Car toutes les louanges, toutes Ses grandeurs et les mondes supérieurs, etc.,

באמת כלא חשיבי קמיי [קמיה] ית' רק זהו גדולתו שמשפילי א"ע [את עצמו] לראות בשמים ובארץ שהוא מפני כי אני הוי' לא שניתי כו'

sont en vérité considérés comme néant devant Lui, béni soit-Il. Sa grandeur consiste plutôt en ceci : Il s'abaisse pour regarder les cieux et la terre, car « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé », etc.,

ושאין ערוך אליו ב"ה ואת השמים ואת הארץ אני מלא והתהוות העולמות הוא רק מבחי' שם מלכותו והוא ית' סכ"ע [סובב כל עלמין].

et parce qu'il n'y a pas de commune mesure avec Lui, béni soit-Il, et que « Je remplis les cieux et la terre » ; les mondes ne viennent à l'existence que du niveau du Nom de Sa souveraineté (Mal'hout), tandis que Lui, béni soit-Il, entoure tous les mondes (sovev kol almin).

21 ויובן עוד ענין זה עפמ"ש [על פי מה שכתוב] ומתחת זרועות עולם פי' כי הנה עד"מ אופן בתוך האופן היינו עיגול בתוך עיגול שהעיגול הגדול שמבחוץ

Cette idée peut encore être comprise à partir de ce qui est écrit : « Et en dessous sont les bras éternels. » Le sens est le suivant : à titre d'analogie, « une roue dans une roue », c'est-à-dire un cercle dans un cercle : le grand cercle extérieur,

כמו שמקיף למעלה בגובה העיגול הפנימי כך הוא מקיף ג"כ בתחתיתו למטה ושם הוא נמוך מעיגול הפנימי ונשפל יותר ממנו כך בו ית' כתיב ומתחת זרועות עולם כו'.

de même qu'il l'entoure au-dessus, à la hauteur du cercle intérieur, il l'entoure aussi au-dessous, dans sa partie inférieure ; et là, il est plus bas que le cercle intérieur et se trouve plus bas que lui. De même, à propos de Lui, béni soit-Il, il est écrit : « Et en dessous sont les bras éternels », etc.

22 ואף שאין לו דמות הגוף מ"מ הוא עד"מ דהיינו לפי שהוא ית' סוכ"ע ומרומם ונשגב מכל העולמות ואין ערוך כו' א"כ מה"ט [מהאי טעמא] הוא משפילי לראות גם למטה מטה.

Et bien qu'Il n'ait aucune ressemblance avec un corps, cela ne vaut néanmoins que par analogie. C'est-à-dire que, puisqu'Il, béni soit-Il, entoure tous les mondes (sovev kol almin) et qu'Il est exalté et élevé au-dessus de tous les mondes, « sans aucune comparaison », etc., alors, pour cette raison même, Il « s'abaisse pour voir » jusque dans les lieux les plus bas.

וז"ש [וזהו שכתוב] רם על כל גוים כו' מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי כו' שמה שהוא ית' משפילי לראות כו'

Et c'est le sens de ce qui est écrit : « Havaya est élevé au-dessus de toutes les nations », etc. ; « Qui est comme Havaya, notre D.ieu, qui siège dans les hauteurs, qui s'abaisse », etc. : le fait qu'Il, béni soit-Il, s'abaisse pour voir, etc.,

זהו מפני שהוא ית' מגביהי שמהו"ע [שמהותו ועצמותו] ית' רם ונשא עד שאין ערוך אליו ממש ולא כעו"ג [כעובדי גלולים] שאומרים רם כו'

s'explique par le fait qu'Il, béni soit-Il, est « dans les hauteurs » : Son être et Son essence, béni soit-Il, sont élevés et sublimes, au point qu'il n'existe véritablement aucune comparaison avec Lui ; et cela n'est pas comme le prétendent les idolâtres, lorsqu'ils disent qu'Il est « élevé », etc.,

לפי שהיו סוברים שההשתלשלות עילה ועלול. אלא דאין ערוך ממ. וזהו שהגדולה והענוה הם במקום אי כנ"ל:

car ils pensaient que l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) procède selon un rapport de cause à effet. En réalité, il n'existe aucune comparaison. C'est pourquoi la grandeur et l'humilité se trouvent en un même lieu, comme on l'a vu plus haut.

23 ג והנה ע"פ כל הנ"ל יובן ענין יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה כי שכינה הוא בחי' מלכותו ית' השוכן בתחתונים

3. À présent, à la lumière de tout ce qui a été dit plus haut, on peut comprendre le sens de l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina (Présence divine). Car la Chekhina est le niveau de Sa souveraineté (Mal'hout), béni soit-Il, qui réside dans les mondes inférieurs ;

כי מלכותך מלכות כל עולמים והוא בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא רק הארה בעלמא מבחי' מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' הסוכ"ע כנ"ל.

car « Ta royauté est une royauté sur tous les mondes » ; et elle est le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), qui n'est qu'un simple reflet du niveau de Son être et de Son essence, béni soit-Il, qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), comme indiqué plus haut.

24 ובח"י סוכ"ע הוא קדוש ומובדל. ויחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתה היינו כאשר יש התגלות בחינת סוכ"ע מה שהוא קדוש ומובדל ונמשך ונתגלה בעולמות תחתונים וזהו ענין דירה בתחתונים שהיא תכלית בריאת כל העולמות.

Et le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) est « saint et séparé ». L'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina (Présence divine) a lieu lorsque le niveau de sovev kol almin — ce qui est saint et séparé — se révèle, puis est attiré et révélé dans les mondes inférieurs. Voilà ce qu'est une demeure dans les mondes inférieurs, qui constitue le but de la création de tous les mondes.

אך ע"י מה נעשה התגלות זה הנה ע"י נאמר ששים המה מלכות כו' כי משניות נק' מלכות כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מתניתא מלכתא כי

Mais par quel moyen cette révélation se produit-elle ? À ce sujet, il est dit : « Il y a soixante reines », etc. Car les Michnayot sont appelées « reines », comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « La Michna est reine. » Car

הנה אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא ושונה הקב"ה יושב ושונה כנגדו וכמ"ש המגיד להב"י [להבית יוסף] אני המשנה המדברת בפ"ך.

nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Quiconque lit et étudie, le Saint béni soit-Il s'assied et étudie en face de lui » ; et, comme le Maguid l'a dit au Beit Yossef : « Je suis la Michna qui parle dans ta bouche. »

25 וזהו מ"ש בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך כו' דהל"ל [דהוה ליה למימר] תזכיר. אך הוא

Et c'est là le sens de ce qui est écrit : « En tout lieu où Je mentionnerai Mon Nom, Je viendrai vers toi », etc. Car il aurait fallu dire : « où tu mentionneras Mon Nom ». Mais il en est ainsi

כמאמר דוד רוח ה' דיבר בי ומלתו על לשוני. שהדבור שהאדם מדבר בד"ת [בדברי תורה] הוא ממש דיבורו ית'.

comme l'a dit David : « L'esprit de Havaya a parlé par moi, et Sa parole est sur ma langue » : la parole qu'une personne prononce dans les paroles de Torah est véritablement la parole de D.ieu, béni soit-Il.

היינו שה' מדבר בו ממש ע"י פיו של האדם וכמ"ש דוד המלך ע"ה [עליו השלום] אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

C'est-à-dire que D.ieu parle véritablement en lui, par la bouche de la personne; ainsi que l'a écrit le roi David, de mémoire bénie: «Ado-nai, ouvre mes lèvres, et ma bouche proclamera Ta louange.»

כי הכל מאתו יתברך רק פי יגיד יגיד הוא לשון המשכה כמו נגד ונפק מן קדמוהי שהפה הוא רק הכלי שימושך על ידו ויתגלה דבורו ית' וחכמתו ורצונו ממש

Car tout vient de Lui, béni soit-Il; seulement, «ma bouche proclamera» — le terme proclamera, ya-gid, exprime une transmission vers le bas, comme dans «un fleuve de feu coulait et sortait de devant Lui», nagid. La bouche n'est que le réceptacle par lequel Sa parole, béni soit-Il, ainsi que Sa sagesse et Sa volonté mêmes, sont transmises vers le bas et révélées.

כי באמת לית אתר פנוי מיניה ואתה מחיה את כולם ולך הוי' הגדולה כו' ואין עוד מלבדו ממש.

Car, en vérité, «aucun lieu n'est dépourvu de Lui», et «Tu donnes la vie à tous», et «À Toi, Havaya, la grandeur», etc., et «il n'y a rien d'autre que Lui», véritablement.

רק שהעולמות נראים ליש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] לעינינו לבד מחמת ההסתרות ורבוני הצמצומים. אכן קמיה ית' שאין שייך שום צמצום והסתר לפניו הרי באמת אין ואפס זולתו ית' אחד האמת.

Seulement, les mondes apparaissent à nos seuls yeux comme une réalité existante, une entité séparée en soi, à cause des dissimulations et de la multiplicité des contractions (tsimtsoumim). Mais devant Lui, béni soit-Il, auquel aucune contraction ni dissimulation ne s'applique, il n'y a véritablement rien, néant, en dehors de Lui, béni soit-Il, l'Un véritable.

26 והכל רק אלהותו ית' המהווה הכל והיש בטל לגמרי באמת. והלכך כשהאדם עוסק בתורה שהיא חכמתו ורצונו בלי הסתר פנים אזי גורם לאהפכא חשוכא לנהורא שמתבטלים הצמצומים וההסתרות ואז הוא גילוי האמת.

Et tout n'est que Sa divinité, béni soit-Il, qui fait exister toute chose, tandis que l'existence (yesh) est, en vérité, entièrement annulée. C'est pourquoi, lorsqu'une personne s'adonne à la Torah, qui est Sa sagesse et Sa volonté, sans aucune dissimulation de la Face, elle provoque la transformation des ténèbres en lumière : les contractions (tsimtsoumim) et les dissimulations sont annulées, et la vérité se révèle alors.

27 ונמצא שדיבור האדם בתורה הוא ממש דבר ה' הדובר בו חכמתו ורצונו וזהו אזכיר את שמי שמה שהאדם קורא ושונה הוא באמת בחינת אזכיר את שמי כמו שהשי"ת [שהשם יתברך] דיבר בו.

Il en résulte que la parole de l'homme dans la Torah est véritablement la parole de D.ieu, qui énonce en lui Sa sagesse et Sa volonté. Tel est le sens de « Je mentionne Mon Nom » : ce que l'homme lit et étudie relève véritablement de « Je mentionne Mon Nom », tout comme le Saint béni soit-Il a parlé en lui.

וזהו ענין מהפכין חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא. פי' מרירו למיתקא הוא קאי על שבירת התאווה שיהפוך כל מדותיו ורצונותיו לה'

Tel est le sens de « transformer l'obscurité en lumière et l'amertume en douceur ». L'expression « L'amertume en douceur » désigne le brisement du désir, par lequel il transforme tous ses attributs émotionnels (midot) et ses volontés en les tournant vers D.ieu ;

וחשוכא לנהורא הוא כשמחשבתו ודיבורו בתורה אז במקום החשך יאיר אור ה' להיות גילוי חכמתו ורצונו בדבור שמדבר האדם שהוא בחי' רוח ה' דיבר בי

et « l'obscurité en lumière » désigne le moment où sa pensée et sa parole sont dans la Torah : alors, à la place de l'obscurité, la lumière de D.ieu brille, et Sa sagesse et Sa volonté se révèlent dans la parole de l'homme, qui est le niveau de « L'esprit de Havaya a parlé à travers moi »,

כי אני המשנה המדברת בפי' כנ"ל ועי"ז מהפך ממש חשוכא כו' כי הוא כמלך הגוזר ואומר שיהיה כך וכך שדבר מלך שלטון להיות נעשה עי"ז כך וכך.

car « Je suis la Michna qui parle dans ta bouche », comme expliqué plus haut. Par ce moyen, il transforme véritablement l'obscurité, etc. Il est semblable à un roi qui décrète et dit que telle ou telle chose sera : « la parole du roi fait autorité », si bien que telle ou telle chose advient par elle.

כך כשעוסק בתורה ואומר מותר עדי"מ הוא בחי' חסד שמתיר את הדבר שהי' [שהיה] קשור בידי החיצונים שנפל לשם עי"י שבה"כ [שבירת הכלים] וכעת הוא מתיר

De même, lorsqu'on s'adonne à la Torah et que l'on dit, par exemple, « permis » (moutar), cela relève de 'Hessed (bonté) : il libère (matir) la chose qui était liée aux mains des forces extérieures, où elle était tombée à la suite du brisement des réceptacles ; et maintenant, il la libère

אותו שיתהפך מחשוכא לנהורא ויכ לל באל קות ע"י שיאכל את הבשר היתר ויעבוד את ה' בכחו זה ועי"ז יתבטל ויתכלל למעלה באלקות.

afin qu'elle passe de l'obscurité à la lumière et soit incluse dans la divinité : cela se réalise lorsque [l'homme] mange la viande permise et sert D.ieu grâce à la force qu'il en tire ; ainsi, elle sera annulée et incluse en haut dans la divinité.

28 וכשפוסק אסור הוא מצד הגבורה שמאל דוחה שלא יוכל המאכל לעלות ולהבטל וליכלל באין ועד"ז אמרו מאן מלכי רבנן

Et lorsqu'il statue « interdit » (assour), cela relève de la Guevoura (retenue), du « côté gauche qui repousse », afin que l'aliment ne puisse pas s'élever, s'annuler et s'inclure dans le Ayin (Néant). C'est dans ce sens qu'ils ont dit : « Qui sont les rois ? Les Rabbins. »

היינו שעל ידי דיבורם בתורה הרי גורמים וגוזרים עליית הניצוצים שנפלו בשב"כ [בשבירת הכלים] שיתהפכו מחשוכא לנהורא או להפך וזהו מבחי' חו"ג [חסד וגבורה]

C'est-à-dire que, par leur parole dans la Torah, ils provoquent et décrètent l'élévation des étincelles tombées lors du brisement des réceptacles, afin qu'elles soient transformées des ténèbres en lumière, ou inversement. Cela relève du niveau de 'Hessed et de Guevoura.

כי מצד החסד מים יורדים מגבוה לנמוך שמתפשט החסד למטה חסד דרועא ימינא מתיר את הדבר שיוכל ליכלל באחד כי ימין מקרבת ומצד הגבורה שמאל דוחה כו'

Car, du côté de 'Hessed — l'eau descend d'un lieu élevé vers un lieu bas —, 'Hessed se répand vers le bas : 'Hessed, « le bras droit », libère la chose afin qu'elle puisse s'inclure dans l'Un, car « la droite rapproche » ; et du côté de la Guevoura, « le côté gauche repousse », etc.

וכ"ז [וכל זה] הוא על ידי החכמה שמתלבשת בהמדות ובחכמה אתברירו דאורייתא מחכמה נפקת ומה שראוי ע"פ החכמה שיכול לעלות באחד נמשך עי"ז מדת החסד להתיר

Tout cela se fait par la 'Hokhma (sagesse), qui s'habille dans les attributs émotionnels (midot) ; et « c'est par la 'Hokhma qu'ils sont affinés », car « la Torah émane de la 'Hokhma ». Tout ce qui, selon la 'Hokhma, peut s'élever dans l'Un attire ainsi l'attribut de 'Hessed, qui le rend permis ;

וכן להיפך נמשך מדת הגבורה והכל ע"י חכמתו ורצונו ומ"ש ששים המה מלכות הוא נגד ששה מדות
וכל אחד כלול מעשר כנודע

et, inversement, l'attribut de la Guevoura est attiré ; tout cela se fait par Sa sagesse et Sa volonté.
Quant à ce qui est écrit : « Soixante reines », cela correspond aux six attributs, dont chacun comprend dix éléments, comme on le sait.

(וע' בזהר פ' שמות י"ד ב' ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם
לברכה] בפ"י ששים המה מלכות)

(Voir le Zohar, Parachath Chemot, 14b, et le Mikdash Mélekh à cet endroit, au nom de Rabbi 'Haïm Vital, que sa mémoire soit bénie, dans son explication de « Soixante reines ».)

והכח הזה בדבור האדם בתורה הוא לפי שדיבורו הוא ממש דבר ה' וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך וכנ"ל.

Et ce pouvoir de la parole d'un homme dans la Torah tient au fait que sa parole est véritablement la parole de D.ieu, comme il est écrit : « J'ai placé Mes paroles dans ta bouche », ainsi qu'il a été dit plus haut.

וזהו יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה כי שכינתיה הוא כח"י ההארה שנמשך ממנו ית' להיות שוכן
בתחתונים בכח"י ממכ"ע [ממלא כל עולם] וע"י לימוד התורה נמשך להיות יחוד וגילוי אור ה' הסוכ"ע
שהוא כח"י קדוש ומוכדל

C'est là l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina. Car Sa Chekhina est le niveau de l'émanation qui est attirée de Lui, béni soit-Il, pour résider dans les mondes inférieurs, sous la forme de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) ; et, par l'étude de la Torah, sont attirées une union et une révélation de la lumière de D.ieu qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), laquelle relève du niveau de « saint et séparé » :

הנה הוא נמשך ומתגלה למטה בשכינתיה היינו בכח"י ההארה מה ששכון בתחתונים שם נגלה אור ה'
הסוכ"ע ממש והיינו מטעם הנ"ל שבשעה שהאדם קורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו.

Il est attiré vers le bas et révélé ici-bas dans Sa Chekhina. C'est-à-dire au niveau de l'émanation qui réside dans les mondes inférieurs : là se révèle la lumière même de D.ieu qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Cela s'explique par la raison mentionnée plus haut : lorsque l'homme lit et étudie, le Saint béni soit-Il lit et étudie face à lui.

אזכיר את שמי כמו שהקב"ה בעצמו אומר הדין בפיו כי אני המשנה המדברת בפיו א"כ היינו ממש גילוי בחי' אור א"ס הסוכ"ע בשכינתיה ונקי' יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה וזהו ענין מהפכין חשוכא לנהורא:

« Je mentionne Mon Nom » : c'est comme si le Saint béni soit-Il Lui-même énonçait la loi dans sa bouche, car « Je suis la Michna qui parle dans ta bouche ». Dès lors, c'est véritablement la révélation du niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), dans Sa Chekhina ; on appelle cela l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina. Et c'est là le sens de « transformer l'obscurité en lumière ».

29 ושמנים פילגשים אלו ברייתות. הנה הענין הברייתא היא לבאר המשנה בפרטיות יותר כדי שיוכח גם לתלמידים שאינם גדולים כל כך

« Et quatre-vingts concubines » : ce sont les Baraïtot. Voici de quoi il s'agit : la Baraïta sert à expliquer la Michna de façon plus détaillée, afin qu'elle puisse être comprise également par des élèves qui ne sont pas aussi grands.

כי לחכמים גדולים היה די במשנה לחוד שבאמת נרמז במשנה כל פרטי הדינים שבברייתא כמאמר אילפא מי איכא מידי בברייתא דלא פשיטנא ליה ממתניתין כו'

Car, pour de grands sages, la Michna seule aurait suffi, puisque, en vérité, tous les détails des lois contenus dans la Baraïta sont suggérés dans la Michna, comme l'énonce Ilfa : « Y a-t-il quelque chose dans une Baraïta que je ne puisse résoudre à partir de notre Michna ? » etc.

רק היינו אילפא דוקא שהיה חכם גדול יוכל להבין ברמז ושמנו מעיד עליו לשון אאלפך חכמה.

Mais cela ne concernait précisément qu'Ilfa, qui était un grand sage et pouvait comprendre à partir d'une allusion ; son nom en témoigne, car il évoque l'expression « Je t'enseignerai (a'alefkha) la sagesse ».

אבל שאר תלמידים לא יבינו כלל וכ"ש [וכל שכן] כשנתמעטו הלכות לכן הוצרכו לבאר המשנה בפרטיות יותר ועד"מ בהשפעה מרב לתלמיד שכדי שיבין התלמיד צריך

Mais les autres élèves ne comprendraient pas du tout, et à plus forte raison lorsque les cœurs se sont amoindris. Il fallut donc expliquer la Michna de façon plus détaillée. C'est comparable, par exemple, à la transmission d'un maître à un élève : pour que l'élève comprenne, le maître doit

הרה לשישת עצות בנפשו איך להשפיע לו שיוכל לקבל וציך לומר לו פסקי פסקי ולקצר ולהעלים עומק המושכל עד שיהיה ביכולת המקבל להכיל ההשפעה.

«disposer des conseils en son âme» quant à la manière de lui transmettre l'enseignement afin qu'il puisse le recevoir; il doit lui exposer les choses morceau par morceau, abréger et dissimuler la profondeur du concept, jusqu'à ce que le récepteur soit en mesure de contenir ce qui lui est transmis.

30 וזהו לשון ברייתא דהיינו לשון חוץ הוא ההשפעה לזולתו לבר מגופא. וע"כ אין הגילוי אור א"ס כ"כ

[כל כך] בדיני הברייתא

Et voici [le sens de] l'appellation Baraita : elle désigne ce qui est « extérieur », c'est-à-dire la transmission à autrui, « en dehors du corps ». C'est pourquoi la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) n'est pas aussi grande dans les lois de la Baraita

כמו בהמשנה שהוא גילוי אור א"ס ממש. אבל בהברייתא הוא בהסתר קצת כנ"ל במשל שההשפעה למקבל צ"ל ע"י הסתר והעלם.

que dans la Michna, où la Lumière infinie elle-même est révélée. Mais dans la Baraita, elle est quelque peu dissimulée, comme [cela a été expliqué] plus haut dans l'analogie : pour transmettre à un récepteur, il faut passer par la dissimulation et le voilement.

31 וכן אנו רואים ג"כ בחוש שהטעמים של דיני המשנה נגלים ומבוארים יותר מטעמים של הדינים שבברייתות כגון ע"ד דוגמא דין המשנה סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה פסולה יכולים למצוא הטעם של דין זה.

Ainsi, nous constatons également de manière tangible que les raisons des lois de la Michna sont plus manifestes et mieux expliquées que celles des lois des Baraïtot. À titre d'exemple, on peut trouver la raison de cette loi de la Michna : « Une soukka dont la hauteur dépasse vingt coudées est invalide. »

משא"כ סוכת גנב"ך ורקב"ש א"א למצוא כל כך הטעם של דין זה. ולפיכך נקי המשנה מלכתא והברייתא פלגש.

Il n'en va pas de même pour les soukkot de « GaNBaKh » et de « RaKBaSh » : on ne peut pas trouver la raison de cette loi dans la même mesure. C'est pourquoi la Michna est appelée « reine » et la Baraita, « concubine ».

כי עד"מ המלך עם המלכה הם דרים תדיר יחד משא"כ עם פלגשו הולך אליה בצנעה ולא בגילוי גם היחוד אינו בתדירא רק באקראי.

Car, à titre de comparaison, le roi et la reine vivent constamment ensemble, tandis que le roi se rend auprès de sa concubine discrètement et non au grand jour ; leur union n'est pas non plus constante, mais seulement occasionnelle.

כמ"כ [כמו כן] במשנה אור א"ס מאיר שם בחינת גילוי ובתדירא כידוע שהתגלות אור א"ס הוא בחכמה (ועמ"ש סד"ה מה טובו וסד"ה ביאור ע"פ וכל בניך למודי) לפיכך נק' מתניתין מלכתא.

De même, dans la Michna, la Lumière infinie (Or Ein Sof) brille selon un mode de révélation et de façon constante, car, comme on le sait, la révélation de la Lumière infinie se fait dans 'Hokhma (sagesse) (voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Que tes demeures sont belles », ainsi qu'à la fin du discours « Explication du verset : "Et tous tes enfants seront instruits par D.ieu" ») ; c'est pourquoi la Michna est appelée « reine ».

אבל ברייתא היא בחינת השפעה דלבר מגופא שם אין הגילוי כ"כ [כל כך] רק ע"י הסתר ולבוש וצנעא ע"כ נקרא פלגשים שהיחוד בצנעא ובאקראי

Mais la Baraïta est le niveau d'une transmission qui se situe « hors du corps » ; là, la révélation est moins grande et ne s'effectue qu'au moyen d'une dissimulation, d'un vêtement et dans la discrétion. C'est pourquoi les Baraïtot sont appelées « concubines », car l'union a lieu dans la discrétion et de manière occasionnelle.

(ועמ"ש עוד מזה מזה כפ' שמות בדבור המתחיל ואלה שמות ובד"ה קול דודי ובפ' חיי שרה בד"ה ויצא יצחק לשוח בשדה):

(Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha de Chemot, dans le discours commençant par « Voici les noms », ainsi que dans le discours commençant par « La voix de mon bien-aimé », et dans la paracha de 'Hayé Sarah, dans le discours commençant par « Its'hak sortit pour méditer dans les champs ».)

32 ד ועלמות אין מספר הם הלכות שבגמרא ומימרות האמוראים ונקרא עלמות לשון העלם. בתולה ואיש לא ידעה שלא היה עדיין עמה יחוד כלל.

4. « Et les jeunes filles (alamos) sans nombre » désignent les halakhot de la Guemara et les propos des Amoraïm. Elles sont appelées alamos, terme lié à he'elem (dissimulation) : « une vierge qu'aucun homme n'avait connue », avec laquelle il n'y avait encore eu aucune union.

והענין כי התלמוד עיקרו להבין הטעמים והטעמים הם באמת בבחינת העלם שאין יכולים לעמוד על שרשו של הטעם ועיקרו שלא יכול כלל לבא בהתגלות למטה (רק לעתיד יתגלו טעמי תורה).

Voici l'explication : l'essentiel du Talmud consiste à comprendre les raisons, et celles-ci sont en vérité dans un état de dissimulation ; on ne peut saisir la racine et l'essence de la raison, qui ne peut en aucune façon se révéler ici-bas (ce n'est que dans les temps futurs que les raisons de la Torah seront révélées).

ואף שבגמרא מפרש הטעם מ"מ בעיון ובעמקות לא בא הטעם בהשגה כגון ע"ד דוגמא קיי"ל [קיימא לן] כסות לילה פטור מציצית מדכתיב וראיתם אותו פרט לכסות לילה וכסות סומא חייב בציצית שישנו בראיה אצל אחרים.

Et bien que la Guemara explique la raison, celle-ci, lorsqu'on l'étudie avec une profonde réflexion, n'est pourtant pas saisissable. Par exemple, nous retenons qu'un vêtement de nuit est exempt de tsitsit, puisqu'il est écrit : « Et vous le verrez », ce qui exclut un vêtement de nuit ; tandis que le vêtement d'un aveugle est soumis à l'obligation des tsitsit, puisqu'il peut être vu par d'autres.

והנה באמת אם באנו לפסוק רק מצד השכל הנה אדרבה לפי שכלו יותר היה ראוי לחייב כסות לילה

Or, en vérité, si nous devons statuer d'après la seule raison, alors, au contraire, la raison ferait plutôt conclure qu'il conviendrait d'assujettir un vêtement de nuit à l'obligation

(שישנו בראיה אצלו ע"י הנר משא"כ סומא אינו רואה כלל. אלא שע"פ חכמת התורה נתחייב כסות מפני שישנו בראיה אצל אחרים אף שהוא אינו רואה כלל).

(car il peut être vu par celui qui le porte à la lumière d'une lampe, tandis qu'un aveugle ne voit absolument rien. Cependant, selon la sagesse de la Torah, le vêtement [d'un aveugle] est soumis à l'obligation parce qu'il peut être vu par d'autres, bien que lui-même ne voie absolument rien.

וא"כ זה שנתפוס טעם זה לעיקר היינו מה שישנו בראיה אצל אחרים יותר ממה שכסות לילה נראה ע"י אור הנר לא בא כלל בהתגלות למטה) לכך

Ainsi, le fait que nous retenions comme raison principale qu'il peut être vu par d'autres, plutôt que le fait qu'un vêtement de nuit est visible à la lumière d'une lampe, ne s'est aucunement révélé ici-bas.) C'est pourquoi

הנה אף שאנו יכולים ללמוד התלמוד בעמקות כגון להעמיק אח"כ מהו כסות לילה מ"מ עצם שרש הטעם דכסות לילה פטור הוא בבחי' העלם מאתנו.

bien que nous puissions étudier le Talmud en profondeur — en examinant, par exemple, ce qui constitue un vêtement de nuit —, la racine même de la raison pour laquelle un vêtement de nuit est exempt demeure néanmoins dissimulée à nos yeux.

כי הטעם שבא בתלמוד הוא רק דרך כלל מדכתיב וראיתם אותו פרט כו' אבל לא בא בהתגלות כל פרטי ענייני הטעם בעמקות

Car la raison donnée dans le Talmud ne l'est que de manière générale: «puisque'il est écrit: "Et vous le verrez", ce qui exclut», etc.; mais tous les aspects particuliers de la raison, dans leur profondeur, ne se sont pas révélés

(מדוע לא נתמעט כסות סומא כנ"ל) כי זה אינו יכול לבא כלל בהתגלות בעולמות וכמ"ש מאד עמקו מחשבותיך.

(pourquoi le vêtement d'un aveugle ne fut pas exclu, comme mentionné plus haut); car cela ne peut en aucun cas venir à se révéler dans les mondes, comme il est écrit: «Tes pensées sont très profondes.»

ואף שבהשתלשלות נמשך ונשתלשל איזו השגה עד שיוכל האדם להשיג הטעם של המשנה וא"כ לכאורה איך שייך ע"ז מאד עמקו כו'

Et bien que, dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), une certaine compréhension ait été attirée et soit descendue, de sorte qu'un homme puisse saisir la raison de la Michna — et, dans ce cas, à première vue, comment l'expression «très profondes», etc., peut-elle s'appliquer à cela? —

אבל באמת אדרבה מה שנשתלשל יותר למטה הנה שרשו ממקום גבוה יותר. ולכן גם כשנשתלשל למטה מ"מ אינו יכול להתגלות עומק המושג.

Mais, en vérité, c'est au contraire: plus une chose est descendue bas, plus sa racine se trouve en un lieu élevé. Par conséquent, même après être descendue, la profondeur du concept ne peut néanmoins se révéler.

ולכן נקראו המימרות עלמות לשון עלמה בתולה ואיש לא ידעה שלא קיבלה עדיין טפת דכר שלא בא התגלות הטעם ועומקו למטה רק נשאר בהעלם

C'est pourquoi les propos [des Amoraïm] sont appelés alamos, terme apparenté à almah (jeune fille): «une vierge qu'aucun homme n'avait connue», qui n'a pas encore reçu la goutte du mâle; car la raison et sa profondeur ne se sont pas révélées en bas, mais demeurent cachées.

(וע' עוד מענין ועלמות אין מספר בפ' פנחס דרט"ז סע"א [סוף עמוד א] ובת"ז [ובתיקוני זהר] תיקון כ"א וע' עוד בפ' ויצא דקנ"ט ע"א ובפ' פקודי דרכ"ז סע"ב [סוף עמוד ב])

(Voir aussi, à propos de «Et des jeunes filles sans nombre», dans [le Zohar,] Parachat Pin'has, fin de 216a, et dans le Tikounei Zohar, Tikoun 21; voir également Parachat Vayetse, 159a, et Parachat Pekoudei, fin de 227b.)

והנה בזה יובן ענין מעלת עסק ההלכה בעיון ועומק הדעת ועי"ז מוציא דין חדש או שעומד על טעם של איזה דין שהיה נעלם תחלה.

À présent, on comprendra par là la supériorité de l'étude de la halakha avec réflexion et profondeur de l'esprit: elle permet de faire émerger une loi nouvelle, ou de saisir la raison d'une loi qui était auparavant cachée.

הנה זהו בחי' הליבון היינו שמה שהיה תחלה בחי' עלמות והעלם גמור כעת נמשך בבחי' גילוי ועי"ז נמשך בגילוי אור אי"ס בחי' לובן העליון שהלובן מורה על גילוי אחדות הפשוטה כמ"ש במ"א.

Voilà le niveau du liboun (clarification, «blanchiment»): ce qui était d'abord au niveau des alamos, dans une dissimulation totale, est maintenant attiré au niveau de la révélation. Par là est aussi attirée dans la révélation la Lumière infinie (Or Ein Sof), le niveau de la Blanchéur suprême; car la blancheur indique la révélation de l'Unité simple, comme cela est expliqué ailleurs.

33 ואף שנת' [שנתבאר] שעומק הטעם של ההלכות אי"א לעמוד עליו מ"מ זהו שרשו ועיקרו של הטעם כנ"ל בענין כסות לילה כו'.

Et bien qu'il ait été expliqué que la profondeur de la raison des halakhot ne peut être sondée, cela ne concerne toutefois que la racine et l'essence de la raison, comme indiqué plus haut à propos du vêtement nocturne, etc.

אבל זה יכולים אנו לפלפל בקושיות ופירוקים בטעמי הגמ' [הגמרא] עצמן שלא יה יה סתירה ממקום למקום והי' [והרי זה] ג"כ גילוי ההעלם ונקי ליבון הלכתא.

Mais voici ce que nous pouvons faire : nous livrer au pilpoul, en soulevant des questions et en proposant des résolutions au sujet des raisons mêmes de la Guemara, afin qu'il n'y ait pas de contradiction d'un passage à l'autre ; cela aussi est une révélation de ce qui était caché, et cela s'appelle liboun hilkheta (la clarification de la halakha).

34 ונמצא גם ע"י עסק התורה שבבחינת עלמות שהם גמרא ופוסקים ראשונים ואחרונים לעמוד על עומקי

הסברות נמשך ג"כ גילוי אור א"ס ב"ה להיות יחוד קודשא בריך

Il s'ensuit que, par l'étude de la Torah relevant de la catégorie des alamos — c'est-à-dire la Guemara et les décisionnaires de la halakha, les Rishonim et les A'haronim — lorsqu'on s'attache à pénétrer la profondeur des raisonnements, se révèle également la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, de sorte qu'advient l'union du Saint béni soit-Il

הוא ושכינתיה כנ"ל בענין מתניתין מלכתא ואדרבה ליבון הלכתא היא מעלה יתירה שמגלה הנעלם ותעלומות חכמה וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הרע"מ [הרע"א מהימנא] והמשכילים יזהירו כו' ועיקר פ"י ליבון הלכתא נתבאר בפ' שמות בד"ה קול דודי ע"ש.

et de Sa Chekhina (Présence divine), comme cela a été dit plus haut à propos de «La Michna est une reine». Bien au contraire, l'éclaircissement de la halakha constitue un avantage supplémentaire, car il révèle ce qui est caché et «les secrets de la sagesse», comme il est expliqué ailleurs au sujet de l'enseignement du Raaya Mehemna sur «Les sages resplendiront», etc. L'explication principale de l'éclaircissement de la halakha a été donnée dans la paracha de Chemot, dans le discours commençant par «La voix de mon bien-aimé» ; voyez là-bas.

(ועמ"ש בד"ה תורה צוה ארוסין ונשואין) והנה כשהאדם לומד ע"ד הנ"ל ע"י נאמר קול דודי

(Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «La Torah qu'Il a ordonnée», [au sujet] des fiançailles et du mariage.) Or, lorsqu'une personne étudie de la manière décrite plus haut, c'est à son propos qu'il est dit : «La voix de mon bien-aimé !

הנה זה בא שע"י עסק התורה בא ונמשך קול דודי הוא התגלות אור א"ס גם עתה ממש.

Voici, il vient» : par l'étude de la Torah, «la voix de mon bien-aimé» — c'est-à-dire la révélation de la Lumière infinie — vient et se révèle, même maintenant, réellement.

וזהו הנה זה בא לשון הוה כי הקב"ה קורא ושונה כנגדו (ועמ"ש סד"ה מצה זו גבי בעבור זה ומ"ש בפ' יתרו סד"ה משה ידבר בענין ידבר ויעננו לשון הוה)

C'est pourquoi «Voici, il vient» est au présent: car le Saint béni soit-Il lit et étudie en face de lui. (Voyez aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Cette matsa», à propos de «à cause de ceci», ainsi que ce qui est écrit dans la paracha de Yitro, à la fin du discours commençant par «Moïse parlait», au sujet de «parlait» et «lui répondait», employés au présent.)

והמשכה זו הוא בבחי' מדלג על ההרים כי א"א להיות ההמשכה בדרך השתלשלות עילה ועלול כמבואר למעלה באריכות ע"פ נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך כו'

Et cette révélation se fait selon le mode de «sauter par-dessus les montagnes», car elle ne peut s'opérer selon un enchaînement descendant (hichtalchelout) de cause à effet, comme cela a été longuement expliqué plus haut à propos du verset: «Tes merveilles et Tes pensées envers nous; rien n'est comparable à Toi», etc.

דאין ערוך ממש ולא מיניה ולא מקצתיה מהערך שבין עלול לעילתו אפי' [אפילו] בריבוי השתלשלות עילה

Car il n'existe réellement aucune comparaison — ni en totalité ni même en partie — avec le rapport qui existe entre un effet et sa cause; même à travers une multitude [d'étapes] d'un enchaînement de causes

ועלול רבבות אין שיעור מ"מ שייך ערך מהעלול היותר נמוך לעילה הראשונה אבל נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך ממש עצמו מספר כו'.

et d'effets, innombrables, il subsiste néanmoins un certain rapport entre l'effet le plus bas et la première cause; mais pour «Tes merveilles et Tes pensées envers nous», il n'existe réellement aucune comparaison: elles sont «au-delà de tout dénombrement», etc.

35 ולכן להיות ההמשכה מאור א"ס ב"ה להתלבש בתורה ולהיות קורא ושונה כנגדו אזכיר את שמי וכו' הוא ע"י דילוג מדלג על ההרים כו'. דהיינו שבא ההתגלות דרך דילוג וקפיצה שלא על ידי השתלשלות עילה ועלול:

Par conséquent, pour que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, soit attirée et revête la Torah, et pour que [le Saint béni soit-Il] lise et étudie en regard de celui qui étudie — «Je mentionne Mon Nom», etc. — cela se fait par un bond: «sautant par-dessus les montagnes», etc. Autrement dit, la révélation vient par un bond et un saut, non par un enchaînement descendant (hichtalchelout) de cause à effet.

36 ה אך עוד אחת היא העולה כל כולנה. והוא כי מתי בא התגלות הנ"ל ע"י עסק התורה שיהיה בחי קול דודי

5. Mais il est encore un point, qui les dépasse tous. À savoir : quand cette révélation mentionnée plus haut se produit-elle par l'étude de la Torah, de sorte qu'il y ait le niveau de « La voix de mon bien-aimé ! »

הנה זה בא להיות יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה ע"י עסק התורה שהן ס' מסכתות הנק' ס' מלכות כו'.

« Le voici qui vient », de sorte qu'il y ait l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina (Présence divine), par l'étude de la Torah, qui consiste en les soixante traités appelés les « soixante reines », etc. ?

כ"ז [כל זה] הוא דוקא בהקדים תחלה בחי אחת היא יונתי דהיינו שיהיה אצל האדם בחי ומדרגת הנק' אחת. פי' אחת הוא לשון נוקבא שהוא בחי מקבל מבחי אחד.

Tout cela n'est possible que si le niveau de « Une (achas) est ma colombe » le précède d'abord ; c'est-à-dire qu'une personne possède le niveau et le rang appelés achas (« une », au féminin). En effet, achas est une forme féminine (nukva) : elle désigne le niveau de celui qui reçoit du niveau d'echad (« Un », au masculin).

37 והוא כשמקבל האדם בפנימיותו בחינת יחודו ית' באמרו שמע ישראל וכו' הוי' אחד כי שמע הוא לשון אסיפה בתוך תוכו ולא ידיעה לבד כ"א ע"י העמקת דעתו בהתבוננות ובבחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא

C'est lorsque l'homme reçoit dans sa dimension intérieure (pnimiyout) le niveau de Son unité, béni soit-Il, en disant : « Écoute, Israël... Havaya est Un. » Car shema (« écoute ») exprime le fait de rassembler au plus profond de soi ; il ne s'agit pas d'une simple connaissance, mais d'une compréhension approfondie par la contemplation, selon l'idée de « contempler la gloire du Roi ».

(דלשון לאסתכלא היינו כמו מי שמסתכל על דבר הפלא ופלא שלא תשבע עינו מהסתכל בו כך ויותר מזה לאין קץ כשיתבונן המשכיל בעין השכל בגדולתו ית' שהוא למעלה עד אין קץ כו')

(Car le terme « contempler » désigne l'attitude de quelqu'un qui regarde une chose merveilleuse au plus haut point et dont l'œil ne se lasse pas de la regarder. Il en va ainsi, et à l'infini davantage, lorsque l'homme doté d'intelligence contemple avec l'œil de l'intellect Sa grandeur, béni soit-Il, Lui qui est au-delà de toute limite, etc.,

ובנפלאותיו הגדולים ואשר ברא עולמות עליונים לאין קץ ותכלית ורגלי החיות כנגד כולן כו' היינו שסוף בחי' שבעליון כוללת כל מה שלמטה ממנה שהוא כאין לגבי הגבוה מהם.

ainsi que Ses grandes merveilles, et le fait qu'Il a créé des mondes supérieurs sans fin ni limite, tandis que «les pieds des 'Hayot les égalent tous», etc. Autrement dit, le niveau le plus bas d'un degré supérieur englobe tout ce qui est au-dessous de lui, lequel n'est rien en comparaison de ce qui lui est supérieur.

ועדי"ז יש עולמות לאין קץ גבוה מעל גבוה שומר כו' והכל כאין ואפס אצלו ית' ממש. ואין ערוך אליך ממש שהוא ית' אדון הנפלאות.

De même, il existe des mondes sans fin, «un haut placé au-dessus d'un autre, qui veille», etc., et tout est véritablement comme rien et néant devant Lui, béni soit-Il. «Il n'est rien qui puisse être comparé à Toi», véritablement, car Lui, béni soit-Il, est le Maître des merveilles.

אזי לא תשבע עין השכל מלהסתכל ולהתבונן בזה היטב ולהתענג תענוג נפלא לאין שיעור מזה).

Alors l'œil de l'intellect ne se lassera pas de contempler et d'examiner cela en profondeur, ni d'en éprouver un plaisir merveilleux et incommensurable.)

וזהו בחי' יונת י כמו יונים מסתכלים זה בזה וזהו התענוג שלהם ממה שמסתכלים זה בזה. כמ"כ [כמו כן] תקנו פסוד"ז [פסוקי דזמרה] הוא ענין התבוננות כל חד לפום שיעורא דיליה.

Tel est le niveau de «ma colombe» : les colombes se regardent l'une l'autre, et leur plaisir vient de ce regard réciproque. De même, les Sages ont institué les Pesouké déZimra (Versets de louange), qui sont une forme de contemplation, «chacun selon sa mesure».

ברוך שאמר והיה העולם אשר באמירה אחת ברא כל העולמות ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית.

«Béni soit Celui qui a parlé et le monde fut» : par une seule parole, Il a créé tous les mondes, et «dans Sa bonté, Il renouvelle chaque jour, constamment, l'œuvre de la Création».

38 ולשון והיה העולם דמשמע ממילא הוא ע"ד מ"ש כי הוא צוה ונבראו דלשון ונבראו משמע ג"כ כן

Et l'expression «et le monde advint», qui laisse entendre qu'il advint de lui-même, s'apparente à ce qui est écrit : «Car Il ordonna, et ils furent créés»; l'expression «ils furent créés» laisse elle aussi entendre cela;

וכן אתה הוא עד שלא נברא העולם ומשנברא וכו' והכוונה בזה הוא דלפי שאין ערוך כלל כל העולמות שהם בעלי גבול לא"ס ב"ה אשר אין לו תחלה וכו'.

et de même: «Tu es Celui qui était avant que le monde fût créé, et depuis qu'il fut créé», etc. Voici l'intention: puisque tous les mondes, qui sont limités, sont sans aucune commune mesure avec l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui n'a pas de commencement, etc.,

והתהוותם ממנו ית' הוא ע"י צמצומים רבים ועצומים להסתיר ולהעלים האור עד שיוכל להבראות עולמות כו'

leur venue à l'existence à partir de Lui, qu'Il soit béni, s'opère par de nombreuses et puissantes contractions (tsimtsoumim), afin de cacher et de voiler la lumière jusqu'à ce que des mondes puissent être créés, etc.,

לכך נאמר נבראו כאלו הוא ממילא להורות על ריחוק הערך ושהוא ית' סתימו דכל סתימין

c'est pourquoi il est dit: «ils furent créés», comme si cela s'était produit de soi-même, afin d'indiquer combien ils sont éloignés de toute commune mesure avec Lui, qu'Il soit béni, qui est «le plus caché de tous les cachés».

(כי כשהשפעה בגילוי מן המשפיע למקבל בבחי' עילה ועלול שהעלול יש לו השגה בעילתו הרי המקבל יודע מי הוא המשפיע לו.

(Car lorsque l'influence se manifeste ouvertement du dispensateur au récepteur, selon le rapport de la cause à l'effet, l'effet ayant une certaine compréhension de sa cause, le récepteur sait qui lui dispense cette influence.

משא"כ ההארה מבחי' סוכ"ע א"ס ב"ה בהעולמות שהוא באה בבחינת העלם והסתר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל כנ"ל לכך שייך ע"ז לשון נברא כאלו הוא ממילא ר"ל [רוצה לומר] שאין העולמות משיגים הכח השופע בהם ומהווה אותם מאין

Il n'en va pas ainsi du rayonnement du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), l'Infini, béni soit-Il, dans les mondes: il leur parvient dans le mode du voilement et de la dissimulation, et «aucune pensée ne peut Le saisir», comme mentionné plus haut. C'est pourquoi l'expression «fut créé», comme si cela s'était produit de soi-même, s'applique ici; c'est-à-dire que les mondes ne saisissent pas la puissance qui se déverse en eux et les fait advenir à partir du néant.

וזהו ברוך שאמר והיה העולם דאיתא ע"ז בכוונת האריז"ל [האריז"ל זכרנו לברכה] רדל"א [רישא דלא אתיידע]. פי' לא אתיידע הוא כמ"ש והחכמה מאין תמצא נזכר לשון מציאה שאין ה מוצא מציאה יודע ממי בא לו המציאה והוא ענין אחד עם בחי' נבראו והמ"י [והמשכיל יבין].

Voilà ce que signifie «Béni soit Celui qui a parlé, et le monde advint», au sujet duquel il est indiqué, dans les intentions du Ari Zal, qu'il s'agit de Radla (la Tête qui n'est pas connue). «N'est pas connue» signifie, comme il est écrit: «Et la sagesse, d'où (me'ayin) sera-t-elle trouvée?» Le terme «trouvée» est employé, car celui qui trouve un objet ne sait pas de qui cet objet lui est venu; et cela correspond au même concept que le niveau de «ils furent créés». Et l'initié comprendra.)

וז"ש [וזהו שכתוב] יהללו את שם הוי' כי הוא צוה כו'. דהיינו שנבראו כדי שיתגלה שם ה' ומלכותו. ופי' כי הוא צוה היינו כי דבר מלך שלטון כי הוא אמר ויהי.

C'est ce que signifie ce qui est écrit: «Qu'ils louent le Nom Havaya, car Il a ordonné», etc.: ils furent créés afin que le Nom de Dieu et Sa souveraineté se révèlent. «Car Il a ordonné» signifie que «la parole du roi fait autorité»: «Car Il a parlé, et cela fut.»

וכ"ז [וכל זה] מפני שכך עלה ברצונו שאין מלך בלא עם הללוהו כל מלאכיו היינו שהמלאכים הם תמיד בביטול מחמת התבוננות בהתהוותם תמיד מאין ליש

Et tout cela tient à ce que telle fut Sa volonté, car «il n'est pas de roi sans peuple». «Louez-Le, vous tous, Ses anges»: cela signifie que les anges sont constamment dans un état d'annulation de soi (bitoul), parce qu'ils contemplent leur venue à l'existence, constamment, du néant à l'être;

וכמאמר אתה קדוש וכו' וקדושים הם המלאכים יהללוך סלה שההלול שלהם הוא סלה בלי הפסק מחמת התבוננות שלהם בבחי' שמך קדוש המהווה ומחיה אותם כנ"ל.

comme le dit la prière: «Tu es saint», etc. — et les «saints» sont les anges — «Te louent, selah»: leur louange est «selah», sans interruption, parce qu'ils contemplent le niveau de «Ton Nom est saint», qui les fait venir à l'existence et leur donne la vie, comme mentionné plus haut.

39 והנה ע"י התבוננות כל אחד ואחד לפי ערכו בכל פסוקי דזמרה וקריאת שמע וברכותיה ע"ד מ"ש בהעמקת הדעת לאסתכלא ביקרא דמלכא יקבל יחודו ית' בתוך תוכו לאמתו ויבא מזה לבחי' ואהבת כו'

À présent, grâce à la contemplation de chacun selon sa mesure, tout au long des Pessouké de Zimra, de la lecture du Chema et de ses bénédictions, selon la description donnée — en approfondissant l'esprit, « contempler la gloire du Roi » —, il recevra véritablement l'unité de Dieu béni soit-Il au plus profond de lui-même, et parviendra ainsi au niveau de « Tu aimeras... »,

בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא. כי זה יכול כל אדם להיות לו מס"נ [מסירות נפש] כי נשמת ישראל שרשה למעלה מעלה

« De toute ton âme » — même s'Il prend ton âme ; comme il est écrit : « Vers Toi, Havaya, j'élève mon âme. » Car chacun peut parvenir à cela : au sacrifice de soi (messirout néfesch) ; car l'âme d'Israël a sa racine très, très haut au-dessus,

כמאמר נשמה שנתת בי טהורה היא מבחי' טהירו עילאה ומשם נמשכה ע"י השתלשלות רבות אתה בראתה וכו' עד שנפחת בי והירידה צורך עליה ואתה עתיד ליטלה כו' ולהחזירה וא"כ אליך ה' נפשי אשא עכשיו.

comme le dit la formule : « L'âme que Tu as placée en moi est pure » : elle provient du niveau de la Pureté suprême (tehirou ila'a) ; de là, elle est descendue par de nombreux degrés de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) — « Tu l'as créée », etc. — jusqu'à ce que « Tu l'insuffles en moi ». Et cette descente a pour but une élévation : « Et Tu la prendras à l'avenir », etc., « et Tu la rétabliras ». Dès lors, « Vers Toi, Havaya, j'élève mon âme » dès à présent.

40 ומחמת ששרש הנשמה גבוה מאד נעלה לכך יש בכח כל איש למסור נפשו ע"י התבוננות בהעמקת דעתו שע"י יאיר בו אור נשמתו.

Et parce que la racine de l'âme est très élevée et sublime, chaque homme a donc le pouvoir de livrer son âme, par la contemplation et l'approfondissement de son esprit ; ainsi, la lumière de son âme brillera en lui.

לכך אחר שאמר שמע ישראל וכו' לשון הסכת ושמע היינו שהתבונן והאזין וקיבל היטב במוחו ותבונתו יחדו ית' שהוא הוי' אחד ושהוא אלקים ממש כי ברא כרעא כו'.

Ainsi, après avoir dit : « Écoute, Israël », etc. — expression qui signifie « prête attention et écoute » — c'est-à-dire après avoir contemplé, écouté et bien reçu dans son esprit et son entendement Son unité, béni soit-Il : qu'Il est « Havaya est Un » et qu'Il est véritablement Elokim, car « le fils est la jambe », etc. —

41 ועי' נתגלה אור נשמתו בגופו שלא יסתיר שום דבר ואזי גם נפש השכלי' [השכלית] תסכים עי' שלא יהיה מניעה משום דבר.

Et par là, la lumière de son âme s'est révélée dans son corps, de sorte que rien ne la dissimule — et alors l'âme intellectuelle aussi y consentira, si bien que rien ne fera obstacle.

ואח"כ אומרים בכל מאדך בכל ממונך כי יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו. מה גם

Ensuite, nous disons : « de toute ta force (me'odecha) » — de toute ta fortune ; car il est des personnes pour qui l'argent est plus cher que leur corps. Bien plus,

כי כל המס"נ [המסירות נפש] אינו בפועל ממש רק הסכם ורצון על מס"נ [מסירות נפש] אכן כשנותן אח"כ צדקה

tout le sacrifice de soi (messirout néfesh) ne consiste pas en un acte concret, mais seulement en une résolution et une volonté de se sacrifier ; cependant, lorsqu'ensuite il donne la tsédaka,

אזי הוא מקיים בפועל ממש מעין בחינת מס"נ [מסירות נפש] שנותן מיגיע כפיו מה שעמל ויגע בהם בגופו ונפשו ונותן מחמת מצות ה'. ומה לי קטלי' [קטליה] כולא כו'.

alors il accomplit concrètement quelque chose qui relève du sacrifice de soi : il donne le fruit du travail de ses mains, ce pour quoi il a peiné et travaillé de son corps et de son âme, et il le donne en raison du commandement de D.ieu. « Et qu'est-ce que cela peut bien me faire qu'il ait tout tué », etc.

42 והנה אחר שקיבל יחודו ית' בתוך תוכו להיות ואהבת בכל נפשך ומאדך וזהו בחינת אחת היא יונתי היינו שמקבל מבחינת אחד. אזי אומרים אח"כ בק"ש [בקריאת שמע] והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום.

Or, après avoir reçu l'unité de Lui, béni soit-Il, au plus profond de lui-même, de sorte qu'il y ait «Tu aimeras de toute ton âme et de toute ta force» — et c'est le niveau de «Une est ma colombe», c'est-à-dire qu'il reçoit du niveau de E'had (Un) —, alors on dit ensuite dans le Chéma: «Et ces paroles que Je t'ordonne aujourd'hui seront...»

שהוא להיות המשכת אור א"ס הסכ"ע [הסובב כל עלמין] למטה שיתגלה בעולמות ע"י עסק התורה שע"י ממשיכים להיות יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה כנ"ל באריכות בענין ששים המה מלכות כו'

Il s'agit de faire descendre ici-bas la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui entoure tous les mondes (so-vev kol almin), afin qu'elle se révèle dans les mondes par l'étude de la Torah; car, par celle-ci, on attire [de sorte qu'il y ait] l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina (Présence divine), comme [cela a été expliqué] plus haut en détail à propos de «Soixante reines», etc.

משא"כ בעסק התורה לבד בלי קדימת בחינת מס"נ [מסירות נפש] הנ"ל לא ימשיך כ"כ [כל כך] גלוי אור א"ס ב"ה הסכ"ע [הסובב כל עלמין] כו'

Il n'en va pas de même lorsqu'on étudie la Torah seule, sans que le niveau de sacrifice de soi (messirout néfesh) mentionné plus haut l'ait précédée: on ne fait pas descendre une révélation aussi grande de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui entoure tous les mondes, etc.

(ועמ"ש בביאור ע"פ הראיני את מראיך השמיעני את קולך כו' ומ"ש בד"ה והנה מנורת זהב בענין כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואחר כך יקבל עליו עול מצות)

(Voyez ce qui est écrit dans l'explication du verset: «Montre-moi ton apparence, fais-moi entendre ta voix», etc., et ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et voici un candélabre d'or», à propos de «afin qu'il accepte d'abord sur lui le joug du royaume des Cieux, puis qu'il accepte sur lui le joug des mitsvot».)

ולכן דוקא ע"י בחי' אחת היא יונתי שהוא המס"נ [המסירות נפש] והעלאה ממטה למעלה ולהיות יחודו ית' בתוכיות הלב

C'est pourquoi, précisément par le niveau de «Une est ma colombe» — qui est le sacrifice de soi et l'élévation d'en bas vers le haut, et le fait que Son unité, béni soit-Il, réside au plus profond du cœur —,

אזי יוכל להיות אח"כ ההמשכה למטה ע"י עסק התורה מבחינת סכ"ע [סובב כל עלמין] להיות קול דודי הנה זה בא מדלג כו' כנ"ל.

il devient alors possible, ensuite, de faire descendre ici-bas, par l'étude de la Torah, depuis le niveau du sovev kol almin, de sorte qu'il y ait : « La voix de mon bien-aimé ! Le voici qui vient, bondissant... », etc., comme mentionné plus haut.

[ועד"ז יובן ענין הזאת כה"ג [כהן גדול] ביוהכ"פ [ביום הכפורים] אחת למעלה בינה ושבע למטה חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"מ [נצח הוד יסוד מלכות] וכך היה מונה אחת כתר אחת ואחת חו"ב [חכמה ובינה] כו' עד אחת ושבע בינה וחג"ת [וחסד גבורה תפארת] נה"מ [נצח הוד יסוד מלכות] והיינו

(On peut comprendre de la même manière la aspersion du Cohen Gadol à Yom Kippour : une fois vers le haut — Bina — et sept fois vers le bas — 'Hessed, Guevoura, Tiferet, Netsa'h, Hod, Yessod et Mal'hout. Il comptait ainsi : « un » — Kéter ; « un et un » — 'Hokhma et Bina, etc., jusqu'à « un et sept » — Bina, puis 'Hessed, Guevoura, Tiferet, Netsa'h, Hod, Yessod et Mal'hout. Et cela signifie

כי אחת למעלה הוא המס"נ [המסירות נפש] דכנ"י [דכנסת ישראל] שע"ז נאמר אחת היא לאמה היינו שע"ז עולין לשרשן ישראל עלו במחשבה ע"ד המבואר בד"ה יונתי בפ"י קומי לך רעיתי כו' וע"י העלאה זו נמשך גילוי אור א"ס

que le « un vers le haut » est le sacrifice de soi (messirout néfesch) de la Communauté d'Israël (Knesset Israël), à propos de laquelle il est dit : « Elle est une pour sa mère » ; c'est-à-dire que, par cela, ils s'élèvent jusqu'à leur racine — « Israël s'éleva dans la pensée » —, conformément à ce qui est expliqué dans le discours commençant par « Ma colombe », dans l'explication de « Lève-toi, mon aimée », etc. Et par cette élévation, une révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) est attirée

מלמעלה למטה בח"ע [בחכמה עילאה] עד מלי דאצילות מקור דבי"ע וזהו שגם בכל השבע שלמטה הוא מונה עמהם אותה אחת שלמעלה כי ההעלאה דאחת היא יונתי הוא הגורם שיומשך האור מבחי" סכ"ע [סובב כל עלמין] בכל השבע שלמטה כו').

d'en haut vers le bas, dans la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), jusqu'à Mal'hout du Monde d'Atsilout (Émanation), source des [mondes de] Béria, Yetsira et Assiya. C'est pourquoi, avec les sept d'en bas également, il compte avec elles ce « un » d'en haut : car l'élévation de « Ma colombe est unique » est ce qui entraîne que la lumière de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) soit attirée dans les sept d'en bas, etc.)

וזהו אשר אנכי מצוך היום ענין היום היינו בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ואף שהתורה ניתנה מכבר זה יותר משלשה אלפים שנה.

Et c'est là [le sens de] « que je t'ordonne aujourd'hui ». Le sens du mot « aujourd'hui » est le suivant : « Chaque jour, elles seront à vos yeux comme nouvelles », bien que la Torah ait déjà été donnée il y a plus de trois mille ans.

אך הואיל וע"י מס"נ [מסירות נפש] ממשיך מבחי' אנכי מי שאנכי בחי' סוכ"ע שאינו בגדר זמן ומקום וא"כ בכל יום הם כחדשים ממש שהרי נמשך מבחי' שלמעלה מהזמן לגמרי.

Mais puisque, par le sacrifice de soi (messirout néfesh), on attire du niveau de « Moi — Celui que Je suis » (Anochi mi she'anochi), le niveau de sovev kol almin, qui n'est pas soumis aux limites du temps et de l'espace, alors, effectivement, elles sont véritablement comme nouvelles chaque jour, car elles sont attirées d'un niveau entièrement au-delà du temps.

43 ובוה יובן פי' וענין תיבת לאמר שבתחלת עשרת הדברות דלכאורה אינו מובן פירושו כנזכר לעיל.

Ainsi peut-on comprendre le sens et la portée du mot « dire » au début des Dix Commandements, dont le sens semble, à première vue, obscur, comme mentionné plus haut.

אך הענין והפי' לחזור ולאומרו בכל זמן ולדורות דהיינו גם עכשיו כשאדם לומד יהיה ממש

Mais voici le sens et l'explication : le répéter et le dire en tout temps et dans toutes les générations ; autrement dit, même maintenant, lorsqu'une personne étudie, ce sera véritablement

כמו שהקב"ה בעצמו אומר ומדבר כמו בשעת מ"ת [מתן תורה] כי כך הוא באמת הלימוד הוא המשכת סוכ"ע אני המשנה המדברת בפ"ך כנ"ל

comme si le Saint béni soit-Il Lui-même disait et parlait, comme au moment du Don de la Torah. Car telle est bien la vérité : l'étude opère l'attraction de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) — « Je suis la Michna qui parle dans ta bouche » — comme mentionné plus haut.

(ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות כו' גבי פי' לאמר זה הדבר כו' ובפי' יתרו בד"ה החדש השלישי כו')

(Voir également ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Et Moché parla aux chefs des tribus », etc., au sujet de l'explication de « dire : voici la chose », etc., ainsi que dans la paracha de Yitro, dans le discours qui commence par « Le troisième mois », etc.)

והנה ז"ש [זהו שכתוב] לאמר אנכי הוי אלקיך פי שעי עסק התורה בבחי זו יהיה אנכי הוי אלהיך שיומשך מבחי אנכי מי שאנכי סוכ"ע להיות אלקיך שלך ממש והוא יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה הקב"ה שונה כנגדו וה"ע [וזהו ענין] דירה בתחתונים.

Et voici le sens de ce qui est écrit : « dire : Je suis Havaya ton D.ieu ». Cela signifie que, par l'étude de la Torah de cette manière, il y aura « Je suis Havaya ton D.ieu » : le niveau de « Moi — Celui que Je suis », sovev kol almin, sera attiré ici-bas pour devenir « ton D.ieu », véritablement le tien. C'est là l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina (Présence divine) : le Saint béni soit-Il étudie en face de lui. Et c'est là le sens d'une demeure dans les mondes inférieurs.

44 ולכן יהיה בכל יום כחדשים כמוכ אז בשעת מ"ת [מתן תורה] מאחר שהגילוי יהיה מבחי אנכי סכ"ע [סובב כל עלמין] וכנ"ל.

C'est pourquoi chaque jour sera comme nouveau, comme ce fut alors, au moment du Don de la Torah, puisque la révélation viendra du niveau d'Ano'hi (« Je »), la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), comme indiqué plus haut.

ואזי יהי [יהיה] בחינת תמתי פי תמתי שישראל גורמים התמימות והשלימות יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] מה שהוא קדוש ומובדל ואינו יכול לבוא בהתגלות תוך עלמין

Et alors se manifestera le niveau de « ma parfaite » (tamati). Le sens de tamati est qu'Israël fait advenir la plénitude et l'achèvement de l'union du Saint béni soit-Il — ce qui est saint et séparé, et ne peut se révéler au sein des mondes :

הנה ע"י כל הנ"ל בעסק התורה יומשך ויתגלה להיות יחוד ותמימות ממש אחרי שמסרו נפשם בבחי ביטול ממש שע"י יוכל להיות הגילוי כו

par tout ce qui précède, en s'adonnant à l'étude de la Torah, cela sera attiré vers le bas et révélé, de sorte qu'il y ait une union et une plénitude véritables, après qu'ils auront livré leur âme dans un état de véritable annulation de soi (bitoul), ce qui rend possible la révélation, etc.

והיינו ג"כ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] תמתי תאומתי כו ברה היא ליולדתה מלשון ברה כחמה היא בחי אתהפכא חשוכא לנהורא כו וזהו נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן.

C'est également le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Tamati (ma parfaite), te'omati (ma jumelle) », etc. « Elle est pure (bara) pour celle qui l'a mise au monde » — selon l'expression « claire (bara) comme le soleil » : c'est le niveau de la transformation des ténèbres en lumière, etc. Et c'est là « leur commencement est enchâssé dans leur fin, et leur fin dans leur commencement ».

ראוהבנות ו' יאשרוה מבואר בזהר ויחי (דרמ"ה סע"ב [סוף עמוד ב]) והוא כענין המבואר במ"א בפ"י אשר קדשנו במצותיו. אשר הוא בחינת תענוג עליון כו':

« Les filles l'ont vue et l'ont déclarée heureuse (vaye'ashruha) » est expliqué dans le Zohar, Vayechi (fin de 245b) ; cela est analogue à ce qui est expliqué ailleurs au sujet du sens de « qui (asher) nous a sanctifiés par Ses commandements » : asher est le niveau du plaisir suprême, etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/32/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak